

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 11.12.2018

Sayı: **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

590

Limon üreticiliğinde ve piyasasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak aşağıda yer alan sorularımın 1982 Anayasası'nın 98/5. Fıkrası ve TBMM İçtüzüğü'nün 99.maddesi gereğince Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Behiç ÇELİK

Mersin Milletvekili

Turunçgiller içerisinde üretim ve tüketim yönüyle önemli farklılıklar gösteren limon, Türkiye'de önemli bir meyve grubudur. Mevcut turunçgil üretimimizin yüzde 20' sini limonlar oluşturmaktadır. Türkiye'de üretilen en kaliteli limon çeşidi olan Lamas Limonu, ekoloji seçici olduğundan Mersin İlinin batısında (Erdemli-Silifke) özel bir bölgede yetiştirilebilmektedir. Mersin'in Erdemli ilçesi Türkiye'nin limon deposu olarak bilinmekte olup toplam limon üretiminin yüzde 65'ini gerçekleştirmektedir. Hem iç tüketim hem de dış ticaret açısından limonun önemi artmaya devam etmektedir. Türkiye'de limon üretimi ve pazarlanması ile ilgili pek çok sorun söz konusudur.

Limonun son günlerdeki hali iç açıcı değildir. Dövizdeki yükselmeye rağmen dış talep yetersizliğinden piyasa kurulamamakta, limonlar depolanmakta, limon fiyatı belirsizliğini korumaktadır. Limon üretiminde girdi maliyetleri yükselmiştir. Döviz yükseldiğinde gübre ve ilaç fiyatları iki katına çıkmış, ancak dövizdeki bir miktar gerileme gübre ve ilaç fiyatlarına yansıtılmamıştır. İlaç fiyatları arttığı için ilaç alamayan üreticilerimiz bahçelerine kükürt vermektedir.

Mersin'de limonda büyük bir sıkıntı ve durgunluk yaşanmaktadır. Gerekli önlemler alınmaz ve limonun değeri düşerse ihracatta da sorunlar yaşanacaktır.

Limon üreticiliğinde ve piyasasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak:

1- Limon üretimi yapan işletmeler küçük ölçekli, parçalı, sermaye bakımından yetersizdir. İşletme büyüklüğü artsa da işletme başarısında artış gözlenmemektedir. Limon üretimi yapan işletmelerin parçalanmasının, ölçek küçülmesinin önlenmesi, işletme büyüklüklerinin artırılması, işletme başarılarının yükseltilmesi, sermaye yapılarının

güçlendirilmesi, yetersiz sermayeli işletmelerin kredi taleplerinin uygun koşullarda ve zamanında sağlanması için yapılan çalışmalar nelerdir?

2- Yeni çeşitlerle bahçe tesisi ve modern meyvecilik uygulamaları yeterli düzeyde değildir. İşletmeciler bahçelerinin bakımında çoğunlukla komşuları, gübre ve ilaç bayilerinin önerilerine göre hareket etmektedir. İşletmeler limon üretim tekniği açısından yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarından bütün kültürel işlemlerde yanlış ve eksik uygulamalar söz konusudur. Limon üretim tekniğini geliştirme konusunda; sık dikim, modern sulama tekniklerinin kullanımı, analizlere dayalı gübreleme uygulamaları, hastalık ve zararlılarla mücadele, modern alet-ekipman kullanımı ve yeni çeşitler hakkında üreticiler ne şekilde, hangi yollarla bilgilendirilmektedir, bilgilendirme amaçlı çalışmaların daha etkin ve yaygın hale getirilmesi için ne gibi uygulamalar yapılacaktır?

3- Limon üreticilerinin tarımsal girdi kullanım düzeyi yetersizdir. İşletmelere üretim girdilerini sağlamada verilecek desteklerin yeniden düzenlenmesi ve artırılması, üretim tekniklerini geliştirmeye yönelik desteklemelerin öne çıkması, yeterli girdi kullanımında iyileşme sağlanması ve üretim maliyetlerinin azaltılması için ne gibi çalışmalar yürütülmektedir? Özellikle ilaç ve gübre girdilerine uygun fiyatlarla erişim için ne gibi önlemler alınmaktadır? Gübre ve ilaç kullanımının ürüne etkileri ile iç ve dış piyasaya sunumunu olumsuz etkileyip etkilemediği nasıl kontrol edilmektedir?

4- Limonlarda depolama konusu Türkiye için önemini korumaktadır. Depolama ile piyasadaki ürün arzı tüm yıla dağıtılabilmekte, iç ve dış pazarlarda sıkça karşılaşılan fiyat dalgalanmaları kontrol edilebilmektedir. Mevcut limon depoları nerelerde bulunmaktadır, kapasiteleri nedir? Depo kapasitelerinin arttırılması, depo yatırımlarının teşvik edilmesi için ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?

5- Hasat zamanının ve hasat şeklinin meyvelerin depolama süresi ve bu süre sonundaki kalitesi üzerine etkisi büyüktür. Bu nedenle tüm çeşitler için optimum hasat zamanı ve muhafaza koşulları araştırmalara dayalı olarak saptanmış mıdır, üreticilerin hasat ve muhafazada uygulayacağı kriterler belirlenmiş midir?

6- Depoların fiziki olarak uygunluğu konusunda işletmeciler bilgilendirilmekte midir? Depolarda havalandırma, izolasyon, temizlik ve dezenfeksiyon gibi konularda yeterli önlemler alınmakta mıdır? Depoların taşınması gereken nitelikler belirlenmiş midir? Depolama tekniklerinin geliştirilmesi söz konusu mudur? Depoların denetimi yapılmakta mıdır?

7- Depolarda kiraların yüksekliği önemli sorunlardandır. Depo kira maliyetlerinin düşürülmesi konusunda alınabilecek önlemler nelerdir? Mersin'de yeni depo yerlerinin kurulması, yayla depolarının yaygınlaştırılması, mevcut depolarda ilave kapasite artışı

sağlanması, pazarlara bağlantı yolları gibi altyapı sorunlarının giderilmesi yönünde çalışmalar gerçekleştirilmekte midir?

8- Limon ihracatında teşvik, dış pazarlarda rekabet edebilmek açısından önemlidir. Uygulanan ihracat teşvikinin rakip ülkelerin seviyesine çıkarılması düşünülmekte midir? İhracatçılar pazarlama hizmetlerini ve kalitesini geliştirme, yeni pazarlara girme ve markalaşma yönünde desteklenmekte midir, bu konularda ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?

9- Limon fidancılığında sağlıklı ve kaliteli üretim materyali temininde sıkıntılar vardır. Üreticiler büyük oranda ihtiyaç duyduğu üretim materyalini komşu bahçelerden sağlamaktadır. Fidancılık işletmelerinin etkin bir denetim ve kontrol sistemi içinde gelişmesi sağlanmalıdır. Üretim izni alacak işletmeciler, limon fidanı üretim tekniği, hastalık ve zararlıları gibi konularda eğitime tabi tutulmakta mıdır, virüsten arındırılmış fidan üretilmesi nasıl sağlanmaktadır, sertifikalı fidan üretimine destek verilmekte midir, yeni tesis edilen bahçelerde sertifikalı fidan kullanımı özendirilmekte midir, fidan taşınırken sağlık sertifikası aranmakta mıdır? Özel sektör fidancılarına, hastalıklardan arındırılmış üretim materyali sağlanması konusunda kamu fidancılık işletmeleri görevlendirilmekte midir?

10- Limon ağacında ve meyvesinde yaygın olan, ürünün ekonomik değerini azaltan hastalıklar nelerdir, bu hastalıkların önlenmesi, yayılmasının engellenmesi için ne gibi önlemler alınmaktadır?

11- Limon üretim alanlarının tarım dışı kullanımının önlenmesine yönelik ne gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir?

12- Portakal ürününde olduğu gibi limon için de kamu spotu hazırlanması, tüketimini özendirici girişimlerde bulunulması düşünülmekte midir?

13- Mersin İlimizde, limonun başkenti olarak bilinen Erdemli İlçemizin Limonlu Beldesinde, Limon Araştırma Enstitüsü, Örnek Limon Bahçesi ve Müzesi kurulması düşünülmekte midir?

14- Limon piyasanın iyi işlemediği, limon fiyatlarının üreticileri tatmin edecek seviyede olmadığı, buna karşın girdi fiyat artışlarının beklentilerin üzerinde olduğu, limon pazarlamasında tüccarların etkin rol oynadığı, ürün bedellerinin geç ödendiği şeklindeki yakınmalar karşısında üretici, girdi sağlayıcı, depocu, tüccar ve tüketiciler dahil piyasanın tüm aktörlerinin talep ve beklentileri alınmakta, değerlendirilmekte ve kamu yararını sağlayacak politika oluşturulup uygulamalar gerçekleştirilmekte midir?

15- Son beş yılı içeren; toplam limon ağacı sayısı, limon üretim alanı, toplam limon üretimi, çeşitlerine göre limon üretimi, ihraç edilen ürün miktarı ve ekonomik değeri verileri nelerdir?